

**PRVA SEJA
SLOVENSKE
DRŽAVNE
MANJŠINSKE
SAMOUPRAVE**

str. 2

**RUSI NA
GORENJOM
SENIKI**

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 20. aprila 1995

Leto V, št. 8

Z ZASEDANJA SLOVENSKO-MADŽARSKE KOMISIJE ZA MANJŠINE

PODPISATI SPORAZUM JE LAHKO, KAJ PA NJEVOVO URESNIČEVANJE?

V Ljubljani se je sestala slovensko-madžarska mešana komisija za manjšine in ocenjevala Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine na Madžarskem in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji. Gre za sporazum, ki sta ga novembra 1992 v Ljubljani podpisala tedanja zunanja ministra Slovenije in Madžarske dr. Dimitrij Rupel in dr. Géza Jeszenszky. Madžarski del komisije je vodil državni sekretar v uradu predsednika vlade Csaba Tabajdi, slovenski del pa državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Peter Vencelj. Porabske Slovence je zastopal predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök, prekmurske Madžare pa József Balasko, predsednik Pomurske samoupravne narodne skupnosti madžarske narodnosti.

Spvo oceno uresničevanja sporazuma sta zadovoljna visoka predstavnika oblasti, nekoliko več pripomb pa sta imela predstavnika narodnosti. Posplošeno bi lahko zapisal, da je sporazum uspešno prestal svoje ovrednotenje, s pripombo, da ga je bilo mnogo lažje podpisati, kakor sedaj uresničevati. Toda pojdemo po vrsti.

Sporazum izhaja iz vrste univerzalnih mednarodnih dokumentov o varstvu manjšin in o človekovih pravicah, po uvodnih in splošnejših členih pa se dotika konkretnih nalog, v nekaterih primerih nemara preveč konkretnih, da

bi jih bilo mogoče v kratkem času uresničiti. To seveda ni njegova slabost, kvečjemu odlika, saj smo zelo pogosto priče podpisovanju presplošnih in neobvezujočih sporazumov. Tu sta Slovenija in Madžarska naredili izjemo, ki jo kaže samo pohvaliti. Vendar samo do sem.

V sporazumu sicer ni govora o recipročnem, enakem zagotavljanju pravic porabskim Slovencev in prekmurkim Madžarom, so pa za obe manjšini zapisane enake pravice. Tu pa se začne novo "poglavje", kajti razlika med razmerami v Porabju in Prekmurju je preočitna, v škodo porabskih Slovencev. Na nekaterih področjih manj, na drugih bolj, v celem pa je v Porabju nalog mnogo več, nekaterih pa ne bi bilo

mogoče uresničiti v kratkem času tudi ob dovolj veliki politični volji in materialni podpori. To so tiste sestavine v narodnostnem življenju, kjer so posledice nekdanje raznarodovalne politike največje in kjer je neustavljivi proces asimilacije povzročil (skoraj) nepopravljivo škodo.

Že v četrtem členu sporazuma, kjer je zapisano, da "podpisnici zagotavljata pripadnikom manjšin svobodno uporabo njihovega jezika v zasebnem in javnem življenju..." in tako dalje, so velike razlike med Porabjem in Prekmurjem. Če so v Prekmurju te zadeve urejene v zakonu in v dobršni meri v življenju, je uporaba slovenskega jezika v javnem življenju v Porabju (še) neurejena. Sicer ne pomeni, da ni tu in tam mogoča

ali celo naravna, denimo na Gornjem Seniku in morda še kje, toda daleč od tistega, kar bi se približalo prekmurkim razmeram.

Naslednji člen govori o informiranju. Naredimo, za pokušino, kratko primerjavo: porabski Slovenci imajo tedensko pol ure radijskega programa (na valovni dolžini, ki je skoraj nihče več nima), prekmurški Madžari vsak dan osem ur z možnostjo razširitve na celodnevni (štiriindvajseturni) program; tedensko imajo polurno TV oddajo, porabski Slovenci mesečno dvakrat po petindvajset minut; Porabje je štirinajstdnevnik z mnogo manjšim obsegom kot Népujság, ki je tednik. Še večja, zelo verjetno za porabske Slovence najusodnejša pa je razlika v izobra-

ževanju. Kljub pomanjkljivostim so rezultati prekmurske oblike dvojezične osnovne šole mnogo ugodnejši za prekmurske Madžare kot rezultati narodnostnega pouka v Porabju. Razlike so še v različnih pristopih do verskih obredov (kar je v Porabju do mala v celoti uradno neurejeno) in še na marsikaterem področju.

Zaskrbnjujoča so tudi zavlačevanja pri odpiranju novih mejnih prehodov (porabski Slovenci imajo enega dobri dve leti, prekmurški Madžari tri, od tega dva mednarodna) in pri skrbi za hitrejši gospodarski razvoj narodnostnih krajev (tu sta si manjšini najbliže v težavah).

In ker bi se primerjava zavlekla na več časopisnih strani, za konec še nekaj o osmem členu sporazuma, ki govori o zagotovljeni udeležbi manjšin pri odločanju na lokalni, regionalni in državni ravni. Čeprav pomenijo občinske in državna narodnostna samouprava pomemben napredek, imajo vse manjšine na Madžarskem mnogo manjše možnosti vplivanja, kakor v Sloveniji. Ne samo zaradi zagotovljenega zastopstva v občinskih svetih in državnem parlamentu, marveč tudi zaradi pravice veta v tistih primerih, ko se odloča o za njih važnih vprašanjih.

PO POGOVORU V SOMBOTELU

ŽELEZNIŠKA POVEZAVA MED SLOVENIJO IN MADŽARSKO

Slovenski in madžarski poslanci, predstavniki gospodarskih zbornic in župani občin ob meji so se v Sombotelu pogovarjali o gospodarskem sodelovanju, zlasti pa o prometnih zvezah in povezavah med severovzhodno Slovenijo in Železno ter Zalsko županijo.

V Železni županiji so za isto smer železniške povezave kakor v Sloveniji, in sicer: Murska Sobota-Hodoš-Bajánsenye in pri Köröndu priključitev na progo Gradec-Budimpešta. Progo je pripravljena sofinancirati tudi Evropska banka za obnovo in razvoj, vključuje se v prostorsko načrtovanje in plane na slovenski in madžarski strani in nasploh bi ugodno vplivala tudi na razvoj gospodarskih stikov med Slovenijo in Madžarsko. Kdaj bi progo začeli delati, na pogovoru niso povedali, podprli pa so možnost, da bi z železnico povezali

tudi Redič in Lendavo.

Predsednik županijske skupščine Železne županije dr. Gyula Pusztai se je zelo zavzel za odpiranje novih mejnih prehodov na slovensko-madžarski meji. Poudaril je, da pomanjkanje denarja ne more in ne sme biti razlog, da ne bi čimprej odprli prehoda med Prosenjakovci in Magyarszombatfa, ker gre za tradicionalno in najkrajšo povezavo med Sombotelom (nekdanjo Savario) in Soboto, nato pa še prehoda med Verico in Čepinci ter Kobiljem in Nemesnépom (v Zalski županiji). Dr. Pusztai se zavzema za odpiranje cenejših mejnih prehodov, ker meni, da bi denar za tovrstne prehode lahko oziroma morali dobiti. Čimprej bi se kazalo dogovoriti tudi o prekategorizaciji prehodov na Gornjem Seniku in Pincáhtornyiszentmiklós. Ta meddržavna prehoda bi kazalo čimprej prekatego-

rizirati v mednarodna prehoda. Vendar pa bo na Gornjem Seniku in še zlasti na slovenski strani potrebno urediti cesto do prehoda. Okoli 1700 metrov slabe makadamske ceste, ki je v pristojnosti države, Sloveniji ne more biti v ponos.

Nekaj razmišljanj je bilo tudi o gospodarskem razvoju Monoštra, zlasti o proizvodnih dejavnostih v novi industrijski coni. Dogovoriti bi se kazalo za skupne projekte, za katere bi lahko dobili denar iz programa PHARE. O konkretnostih se bodo še pogovarjali, saj so se dogovorili za pogostejša srečanja poslancev in tudi drugih z obeh strani meje. Glede na zavzetost, ki jo je pokazal doktor Pusztai, smemo pričakovati nekaj hitrejših korakov v sodelovanju ob meji.

eR

SEJA KOMISIJE ZA NARODNE IN ETNIČNE MANJŠINE PRI SKUPŠČINI ŽELEZNE ŽUPANIJE

Člani komisije za narodne in etnične manjšine so na seji, ki je bila 6. aprila v Sombotelu, razpravljali o treh temah. O vlogi mladine v Železni županiji, o vlogi sredstev javnega obveščanja pri negovanju narodnostne kulture in maternega jezika. Seznanili pa so se tudi s priporočili na "Županijski dan" in "Panonsko jesen", ki ju prireja Urad županijske samouprave. Árpád Zsámboki, vodja tega urada, je med drugim povedal, da je Panonska jesen tokrat prirejena že tretjič, njen namen je predstavitev širših mednarodnih stikov Železne županije. Ta kulturna

manifestacija pa daje tudi možnost predstavitve narodnostnih vrednot v Železni županiji večih manjšin.

Največ zanimanja pa je vzbudila tema o manjšinskih oddajah pri MTV. Dr. Zoltán Ács, sodelavec MTV pri manjšinskih programih je podal kratko sliko o začetnih korakih uvažanja manjšinskih programov, predstavil trenutno stanje teh uredništev. Po njegovem mnenju imajo te oddaje dve pomembni nalogi. Po eni strani naj bi dajale informacije o manjšinah samih, hkrati pa naj bi s problemi manjšine seznanjale tudi večinski narod. Pomembno je tudi to,

da prispevajo h krepitvi narodne identitete, kar je v času osnovanja državnih manjšinskih samouprav zelo pomembno. Verjetno, da bodo voditelji MTV na ustrejni politični ravni kmalu razpravljali tudi o tem, v kolikšni meri se bo spremenila vloga manjšinskih televizijskih in radijskih oddaj. Vloga manjšinskih sredstev obveščanja pa je pomembna poleg omenjenega tudi pri negovanju krajevnega govora kakor tudi pri razvijanju zbornega narodnega jezika pri posameznih manjšinah.

Ibolya Dončec

PRVA SEJA SLOVENSKE DRŽAVNE MANJŠINSKE SAMOUPRAVE

Skoraj mesec dni po oblikovanju Slovenske državne manjšinske samouprave so se v Monoštru sešli njeni člani in izvolili svoje vodstvo. Prvi predsednik te nove politične organizacije Slovencev na Madžarskem je postal gornjeseniški župan Martin Ropoš, za podpredsednika sta bila izvoljena Šandor Merkli z Verice in Ildiko Pusztai iz Slovenske vasi.

Kandidat za predsednika je bil samo eden, Martin Ropoš. Na volitvah, ki so bile tajne, pa ga je podprlo 10 od 18 prisotnih članov Slovenske državne manjšinske samouprave. Za podpredsedniški mesti pa so kandidirali: Šandor Merkli, Ildiko Pusztai in Elizabeta Emberšič. Izvoljena pa sta bila prva dva (Ildiko Pusztai v drugem krogu).

Člani Slovenske državne manjšinske samouprave so razpravljali tudi o tem, kje naj bo sedež te nove organizacije. Govorili so o dveh lokacijah, Monoštru in Gornjem Seniku. Večina pa se je potem z javnim glasovanjem odločila za Gornji Senik, kjer je lokalna samouprava pripravljena zagotoviti ustrezne prostore.

Kljub temu da je še vedno veliko nejasnosti okrog financiranja narodnostnih samouprav, pa Martin Ropoš upa, da bo delo novoustanovljene organizacije kmalu zaživelo. Razveseljivo je, da se je pojavilo še nekaj novih imen, tako da v obeh slovenskih organizacijah zdaj deluje že blizu 200 ljudi. To pa je potrebno izkoristiti, tako pri prizadevanjih za ohranjanje maternega jezika kot pri izboljšanju življenjskih razmer v Porabju. Ena poglobitvenih nalog ostaja skrb za gospodarski razvoj porabskih vasi. Novoizvoljeni predsednik je povedal tudi to, da ne glede na to, da naj bi sedež na Gornjem Seniku, to ne pomeni, da bi Slovenska državna manjšinska samouprava pozabljala tudi na druge porabske kraje. Tako bodo svoje seje sklicevali v vseh tistih vaseh, kje imajo za to primerne prostore, pa tudi v Monoštru.

Silva Eörs

SODBA

Po naravnih pojavih sodnega dne pove Sibila Salomonu, kje bo kraj sodbe in kako se bo le-ta izvršila:

Téda Mesiás szvojega Angelá z ednov trobüntov na szveit posle, ino de z velkim glászom ete trobünte kricsáo: "Sztante gori, vó z grobof vi mrtvi, i fszákoga cslovéka düsa hodi ma szodbo!"

Téda Mesiás doli pride vu té Jozsefi dou ino sze tám na szodni sztolec doli písztí. Fsze lúsztvto, stero je nigda zsvéto, more pred nyega priti ino do fszi szvoja dobra i lagoja djánya gori zapiszono meli.

Oprvim pride Ádam i Evá, téda právicnsní Ábel i hüdi Káin. I za nyim drugi lüdjé, med sterimi szo právicnsni z Ábelom na právi i z Káinom na levom krají mogli státi. Té de

Mesiás pravo: "Vi, ki szte pout Kaina i Antikrisztusa naszledüvali, odhájate od méne zs nyimi na gni Pekla, vu ogyen peklénszki. Vi, ki szte pot pravice naszledüvali, hodi te notri vu paradizsom vekivecsnómi veszélji." Téda právicnsni známénya szvétoga krizsa dobijo na cseli ino vu nebeszki ország pred licze Bozse stopijo. Amen. Amen.

Právim jasz tebi, velikí kráo Salamon, da sze tou sze zgoditi má. Da jasz tebi i meni zseleim, da tídi midvá za pravicsnim Ábelom pelaniva od Mesiása vu paradizsom vekivecsnómi veselji notri pridti moreva."

O angelih s trobentami in o Gospodovem sojenju právicnih in hudobnih lahko beremo tudi v Matejevem evangeliju: "In ob mogočnem glasu tromb

bo poslal svoje angele in zbrali bodo njegove izvoljene od štírih vetrov, od kraja do kraja neba." (Mt 24, 31) "Ko pa pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, takrat bo sédel na prestol svojega veličanstva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in ločil jih bo ene od drugih, kakor pastir loči ovce od ovnov; in bo ovce postavil na svojo desnico, ovne pa na levico." (Mt 25, 31-33)

Kot kraj poslednje sodbe označi dolino Jozafat Gospod tudi preroku Joelu: "bom zbral vse narode in jih bom peljal v dolino Jozafat... Narodi naj se dvignejo in grede v jozafatsko dolino. Zakaj tam bom sedel, da sodim vse narode naokrog." (Joel 4,2-12)

Marija Kozar

STROKOVNO SPOPOLNJEVANJE VZGOJITELJIC

V porabskih vrtcih že nekaj časa ugotavljamo potrebo po večji prisotnosti slovenskega jezika pri različnih zaposlitvah otrok. Vzgojiteljice, ki med svojim šolanjem niso deležne pouka slovenskega jezika, imajo pri takem delu velike težave. Zato smo se odločili, da jih začnemo seznanjati z metodami in oblikami dela v dvojezičnih vrtcih na narodnostno mešanem območju Prekmurja. Prvo tako strokovno spopolnjevanje so naše vzgojiteljice imele 7. aprila v Lendavi in Dobrovniku.

Pedagoška svetovalka za predšolsko vzgojo ZRSŠŠ, OE M. Sobota, ga. Jana Kolarič je skupaj z vodstvom dvojezičnega vrtca pripravila zanimiv program. Najprej so naše vzgojiteljice spoznavale organizacijo in način dela v dvojezičnih vrtcih. Ravnateljica ga. Blanka Gerič je spregovorila o dvojezičnem vzgojno-izobraževalnem delu (predvsem o jezikovnem pouku - pouku 2. jezika s pomočjo igre, glasbe...), pomočnica ravnateljice pa je gostje popeljala po vzorno urejenem vrtcu. Ga. Kolaričeva je spregovorila o specifikah jezikovne vzgoje v vrtcih na narodnostno mešanem območju Prekmurja. Poudarila je, da se na tem območju srečujejo, glede na jezikovno znanje, s štírimi skupinami otrok: Madžari, ki obvladajo samo madžarščino, Madžari, ki govorijo samo slovenščino, maternega-madžarskega jezika pa ne znajo, potem Slovenci z znanjem slovenščine in Slovenci z znanjem madžarščine; nekaj je tudi otrok obeh narodnosti, ki obvladajo oba jezika. In temeljno poslanstvo narodnostnih vrtcev bi naj bilo, da se otroci učijo in utrjujejo v znanju materinščine, pridobivajo pa tudi znanje drugega jezika - jezika soseda, znanca, prijatelja. Skozi spontano igro otrok in odlično strokovno delo vzgojiteljic je to mogoče. O tem smo se prepričali v dobrovniškem vrtcu, kjer smo teoretična izhodišča spoznali v praksi.

V dobrovniškem dvojezičnem vrtcu smo prisostvovali dvema dejavnostima: likovni in jezikovni vzgoji. Nadebudni malčki so nam brez posebnih zadreg pokazali vse, kar jih naučijo požrtvovalne vzgojiteljice: brez ločevanja na narodnostno pripadnost, le z veseljem do dela, dokazovanja: različne vloge, ki so jih odigrali v obeh jezikih, so si izbirali glede na interes. In bilo je izredno zanimivo ter poučno. V razgovorih smo ugotovili, da je način dela, ki se ga lotevajo v dvojezičnih vrtcih, izredno učinkovit, saj otroci mimogrede osvojijo oba jezika, brez vprašanj in podvprašanj, brez predsodkov; le z voljo in željo po znanju. Lendavske vzgojiteljice so porabskim kolegicam podarile tudi videokaseto o svojem delu, dobrodošel pripomoček za osveščanje in izobraževanje.

Od jezikovne vzgoje v vrtcih je marsikaj odvisno; tudi od pripravljenosti staršev za sodelovanje z vrtcem. In od pozitivnega odnosa staršev in vzgojiteljic do učenja maternega jezika. Vzgojiteljice prekmurskih dvojezičnih vrtcev so lahko porabskim za svetel zgled. "Z vsem srcem ohranjamo materinščino pri našem mladem rodu in ponosni smo na to," nam je ob slovesu dejala gospa Katica. "Naši otroci naj vsi govorijo materinščino. Za to so tudi starši, ki nas pri našem delu podpirajo in spodbujajo."

Dragi porabski Slovenci, koliko vas je, ki bi lahko pritegnili tem besedam, besedam pripadnosti rodu, jeziku, narodovi duši??

Naš prvi delovni obisk po dolgem premoru se je tako iztekel. Odhajali smo polni novih, zanimivih vtisov in idej. Upajmo, da bodo vse te dobre ideje našle plodna tla v porabskem vsakdanjiku. Upajmo pa tudi, da bo takih delovnih srečanj še veliko. Iskrena hvala našim gostiteljem!

Valerija Perger

PISMO IZ SOBOTE

BON-TON

Človik je v svojon življenji čista vse spravo v nekše škatule, na steri piše, ka se leko pa ka se ne smej v ton kratkon tepkanji po zemli delati. Dobro, človeka ne smeš bujti, ne smiš kradnoti, tou je vse po zakoni, kak po zemelskon tak po božon tó, fejst velki grej. Nekše druge škatulice, ka se jii je človek napuno z leko in z ne smeš, me zdaj zanimlejo. Brodin o ton, ka so si ništerni od nas viupali napisati knjige, v šteraj mené včijo, kak se moran lipou ravnati, ka mo te takšen človik, kak trbej. Te meni tista knjiga dolouča, če se ravnati po bontoni ali pa se ne ranvan glij po njen.

Tou, ka ne smen po nousi rovatí, to mi je nej knjiga bontona branila. Tou najliúbše delo vsikšoga mlajšoga mi je branila cejla žlata. Ka bi prklinjou, mi je tó bilou zabranjeno, pa če glij san vse tou čiu od starejši. Pri obedí san nej smeü vlačiti župe.

Mogo san na šurko oprejtí lampe pa cejlo žlícó z župo porinoti nut, te pa tak požirati, ka se je nej nika čiuo. Mojga očó je nej niške na red gemao, ka je tak župo v sebé vlačó, kak če bi frko. Ške matí mi je idnouk, gda je očó nej bilou doma, pravla: Vej pa bole potiu gej tou župo, tak naglas vlačíš, kak tvoji očó! Evo, že pá! Oča je leko vlačó pa kunou, ge pa nej!

Eden den smo po staroj šegi šli v nedelo malo kouli po varaši. Ge san biú že malo bole velki pojep, pa san si mislo, ka lejpo držanje ali bonton je več nej zamé. Enoga ipa san tak saftično pliino, ka san skur asfalt gor zorau. Oča pa me tak losno za vujá, ka san ji meu tri dni vrouča in repejča. Gda me je pito, od koga san se tou navčo, san pravo, ka san eto tak pliinoti vido njega. Od te dale me je več doma nej niške na red gemau, če san nej kaj napravó po bontoni. Edino noug san

nigdar nej smeü držati na stoli, nej ge, nej moj očó.

Ali je že tak, ka té škatulice odlijo s človekon skouzi cejli žitek. Včasí jii moraš odpejrti in delati tak, kak je tan nut pospravleno, včasí je glij nej trbej, ali je palik dobro, če delaš tak, kak je tan sklajeno.

Tak san ge tó komaj zdaj v tej lejtaj začó kouli sebé talati tanače, ka je po bontoni in ka je nej. Moran pa van praviti, ka se mi godí gnako kak mojmi očí pa mamí, gda sta mené na rejđ gemala, in rejsan vidin, ka se vse tou mlajši navčijo od nas. Zato san eto tak z veseljon na red gemau mojo taščó Regino, trno čedno žensko. Pravo san njoj, ka se tou pač ne šika, ka bi vse poprejk vlačila cigaretline, gda drugi gejmo. Samo me je poglednola in pravla, ka okajeno mesou duže drži in si nazgala nouvi cigaretlin.

MIKI

OD SLOVENIJE..

PRESEDNIK R SLOVENIJE SPREJEL NORVEŠKO POVERILNO PISMO

Predsednik R Slovenije Milan Kučan je sprejel poverilno pismo novega veleposlanika Kraljevine Norveške v Sloveniji Erica Selmerja.

OBISK PREDSEDNICE DEŽELNEGA ODBORA FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE

Slovenskega zunanjega ministra Zorana Thalerja je obiskala predsednica deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Alessandra Guerra. Državnika sta se pogovarjala o gospodarskem sodelovanju in o položaju manjšin, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji.

BRONASTE KUHALNICE

V nizozemskem Heglu so učitelji celjske srednje gostinsko-turistične šole na mednarodnem kuharskem tekmovanju narodnih jedi osvojili tretje mesto. Skuhali so piščančja prsa, nadevana s suhimi slivami in meliso, ajdove štruklje in postrv s krompirjevimi kroglicami in hmeljnimi brstiči.

UBIL DRUŽINO

22-letni Danijel Cergol s Klanca pri Kozini je s kalašnikovko ubil 18-letnega brata, 42-letno mater in 47-letnega očeta. Po trojnem umoru se je odpeljal z očetovim avtom proti Ljubljani in spotoma odvrgele brzo-strelko ter se sam prijavil na policijski postaji v Ljubljani. Njegova prva izjava je bila, da je suženj televizije in da je verjetno z malega zaslona dobil navdih za svoje dejanje.

Sámi samomorilci. V Sombotelu eden za drugim dojskačejo z visoki štavkov, pa se bujejo. Edna ženska brezi domi je v živalskom vrti (állatkert) v Washingtoni skaučila v edno klonjo, v šteroj sta bila dva tigrisa, šteriva sta go raztrgala na falajčke. Prva, kak se je tau zgodilo, je té nesrečen stvaur mogo splézdeti prejk viski sten, potem pa preplavati 6 mejtarov šurki glopek šanek, pouno vode. - *Lagvi žitek, strašna smrt. Zaka so mi sami tak sami?*

Čednejši, kak čednjak. Par mejsecov se je zgodilo na Vogrskom, ka je nikši beštialen oča svojo dejte z lancóm pa lakatom cuj železniškim šinam privezo, pa go tam njau. Bila je

DEJTE Z LANČOM PRIVEZANO NA ŠINAJ

nauč pa bilau je na takšóm mesti, gde daleč daleč nin nikše izé pa diše nej bilau. Gnauk se je samo od nitek na ednom motor piciklini pripelo eden mladi moški, šteri je pauleg strejke - Bauga rauka - za nika volo stano. Te pa v velki tüüči čüje, ka nin nikšo dejte strašno na mili djauče. Gda je siročeka najšo, pa lanc nej mogo doj s šinov vzeti, se je strašno zbojo, ka je znau, ka cug štero koli minuto leko pride. V kmici de zaman kazo, cugin "sofer" ga nede vüdo, pa dejte to nej. Hop! Te pa je dojvrgo srajco, nutri v pacin namočo, pripravo fajacek, pa gda je cuga posvejt zagledno, go vužgo pa z gorečo srajco plajuto. Cug je prva stano, kak je do deteta prišo. - *Ge bi tomi človeki najmenje Nobelovo nagrado dau.*

400 milijonov dolarov. Telko vogrski rosag nakraci pa napausado vzeme od svetovne banke. Tau je dosta več penaz, ka jim nutri pride s tistoga, ka so

madžarsko listvo 12-oga marciuša pošrajfali, ka de skor cejli rosag klince kovau. Pa vejte, ka prej s té 400 milijonami škejo narediti? Prej s toga cakumpak vojaško šker kupijo (pükše, štüke pa takše). - *Samo naj dejo k 300 vragom, če de tau rejsan istina!*

Supermoderni Japonci. Najvekšoga policajskoga prednjoga na Japonskom (Takaji Kunimatsu) so preminauče gni dojstrilili. Njagvo izo skrb mata dva detektiva, z njim je k autoni tüšo njegov sekretar (titkár), šteri je ovak to en policaj. Gda je cuj supermodernomi autoni staupo, je pri edni soji naprej stau-po eden zmaskirani človek, pa z rabujfo táčricno glavnoga policaja. Natau skoču na picikli pa se je lepau odpelo. Od tistoga mau ga čraslapá nega. - *Super maudro!*

Nagj(r) atleti. Na zvezi madžarski atletov so nej davnik bili nagir, zaka so se dali čisto nagj najbaukši vogrski atleti gordjemati

na nikšóm filmi. Pa tau tak, ka so zmejs delali, ka se sika, vsefele atletske figure na drogaj, gerendi ptt. Vendrak je šlau z lejpimi atletskeimi fučlinami strašno balanckanje, če so se eške v drugaj rosagaj to gorposlili. - *Če bi na atletske zvezi znali, ka je rejč Gimnast prišla z grške rejči Gumnos, ka znamanije: nagj, bi leko nej tak nagir bili.*

Düšna vejst. V Argentini se je zgloso Francisco Scilingo, ka ga že 18 lejt strašno pečé düšna vejst. Gda je sodačka hunta prejk vzela oblast, je un kak sodački predjen, bujo 30 nasprotnikov hunte tak, ka so je gornaklali na fli-gare, so jim padarge nutri dali njugatone. Gda so prišli daleč nutri nad Atlantski ocean, te ji je Scilingo žive (!) vösposinjavo s fligara. Pravi, ka so tak vmorili najmenje 2 gezaro lüdi. - *Jeja, te pa Hudi Du to ma düšno vejst?!*

Francek Mukič

TOLERANCA-TOLERANZ-TOLERANCIA

Letos je spet potekalo tradicionalno srečanje treh šol (Neuhaus, Sv. Jurij, Monošter), ki so ga tokrat oplemenitili s projektom Toleranca-Toleranz-Tolerancia.

36 učencev petih razredov treh osnovnih šol na meji Slovenije, Avstrije in Madžarske je zadnji dan v marcu zaključilo letošnji del tridnevnega projekta Toleranca-Toleranz-Tolerancia, ki bi naj potekal še naslednja tri leta. Kajti dosedanja srečevanja učencev, učiteljev in staršev iz Sv. Jurija na Gorickem, Neuhausu na Gradiščanskem v Avstriji ter Monoštra v Porabju na Madžarskem so s športnega in kulturnega področja prerasla v višjo in popolnejšo obliko sodelovanja. Projekt, imenovan Tole-

ranca, namreč sovпада s proglasitvijo evropskega leta 1995 za čas boja proti rasizmu, antisemitizmu, ksenofobiji in nestrpnosti.

V Sv. Juriju so se zbrali številni gostje: župan Neuhausu Johan Pok, župan nove občine Rogasveci Janko Halb, ravnatelj avstrijske šole Anton Gangl, ravnatelj madžar-

ske šole Lajos Keser, predsednik Sveta za podmladek pri Rdečem križu Slovenije Damjan Slabe, Franc Huber iz Organiza-

cijske enote Zavoda za šolstvo Republike Slovenije ter vršilec dolžnosti predsednika Rdečega križa v Murski Soboti Emerik Zver. Pozdravil jih je gostitelj, ravnatelj os-

novne šole Sv. Jurij, Anton Crnkovič.

Učenci so bili razdeljeni v šest delovnih skupin, ki so reševale različne naloge: predstavili so se in izmenjali svoje naslove, narisali skupni plakat projekta Toleranca, naučili so se pesmico o sreči v slovenskem jeziku, izdelovali različne izdelke v različnih tehnikah likovne delavnice in se učili modernih plesov in še česa. Vse izdelke so na zaključku prikazali na posebni razstavi in tedaj smo lahko videli, kaj je nastalo pod spretnimi rokami mladih spomladansko cvetje, metulji, uporabni predmeti, živalske figurice, pirhi iz plastelina, praznični aranžmaji in celo lutka iz papirja.

Filip Matko

88 LEJT, 5 MLAJŠOV, 12 VNUKOV, 20 PRAVNUKOV, 1 PRAPRAVNUKINJA

Če gnesden novine v roke vzemamo pa gledamo osmrtnice (gyászshíreket), čudno nam je, ka dosta mladi ljudi mira. Ka je pa eške bole čudno, več mladi možkov odide kak žensk.

Če pa gledamo tanazaj, te je pa zatok ranč tak bilau, povejmo, med prvo pa drugo bojno. Razlika je samo tau, ka so tiste bujli, gnesden pa - tak pravijo čedni možacke - ka smo si navekša sami krivi, če so rejsan objektivni zroki tū.

No, rejč na rejč. Edno je istina. Gnes dosta mladi ljudi ne zadobi svoje vnuke, nej pa 88 lejt. Če tū pa tam najdeš stare možake, stare ženske pa si z njimi prpovedaš, vsi tak pravijo, ka so v svojom žitki dosta trpeli. Dosta so delali, večkrat so se nej nadjeli, liki ja. Pa itak. Tūj so. Pa eške samo telko. Naši starci so dosta dece gorranili. Če bi bojne nej bile, bi se gnes nej trbelo bodjati, ka sto de je na stare dni poredavo, tadržo. Dobro vejmo, ka je stari človek dostakrat križ tū držini. Nemamo cajta za nji. Mlajša generacija, stera je dužna nji opravlati, v službo ojdi, je zmantrana, kakoli, ka je gnes rejsan vse ležejše opraviti.

Od toga si malo prpovejdava na G. Seniki z Marijo Lazar (Mjaukina). Oni so, kak sam na začetki pisala, 88 lejt zadobili.

Lazar mama, kak vam je pa šlau, gda sta eške mali, mladi bili?

"Če samo telko povejm, ka ge mojga očo ne pom-

nim. 1914- toga leta so odšli v bojno, te sam bila 7 lejt stara. Od tistogamau je nji več nišce nej vido. Z materjov smo tūj ostali mlajši, brez očo. V bojno so odšli, pa nindar v Rusuškem, v lageri so mogli mrejt. Gda sam pa že zrejla, oženjena ženska bila s 5 mlajšami, te mi je mauž mrau. Te sam bila 39 lejt stara. Najvekša čij mi je 17 lejt stara bila. Mislim k tomi dosta nej trbej povedati."

Kak vas ge poznam, vi ste furt gazdijo pelali. Držali ste konje, delali ste zemlau, eden za drugim ste vooženili čeri. Kak je tau edna ženska mogoča napraviti?

"Trdo sam delala. Deca je tū mogla že mala pomagati. Vsi smo delali. Vsi majo, mamo na gnes lejpe rame pa vse, ka je človeki potrejbno. Dapa tistoga reda smo nikšo dobrauto nej zadobili. Gnes je že tau zmetno vovrati."

Prajli ste mi, gda sta se oženili, obadva sta od doma vkraj šla, kupila sta eden slamnati, raztrgani ram na tom funtuši, vcuj pa zemlo. Mislim, ram je tistoga reda nej tak velki biu kak gnes. Nej vas je malo bilau, spoj pa te nej, gda se je čij, Mici oženila. Kak ste tiste lejte kaj ziveli?

"Leko si sto misli, kak je bilau. Druga čij je tūj bliži začnila zidati. Čügeo smo z rokami delali. Vsi naši z

menov vred, smo naučen delali. Čügeo biti je zmetno delo. Moje čeri so tak delale kak možki. Nej je ležejše bilau te tū nej, gda je tretja čij zidala v Slovenskoj vesi pa tak tadala. Sploj dosta dela je bilau, gda smo té ram etakšoga naredli kak je gnes. Nej so takšni služi bili kak gnes. S tistoga smo živeli, ka smo prpauvali."

Kak vas poslušam pa vas gledam, tak cenim,

ka spoj dobro vügledate. Kak vam vašo zdravdje služi?

"Baugi vala dobro, če me rejsan noge bolijo. V tauj starosti je tau nej čüda. Vse mam, ka mi trbej. Mam svojo ižo, mam penzijo, na nikoga mi nej trbej čakati, da bi mi kakši pejnez dau. Na stare dni sam zadobila vse dobro, ka bi gnauksvejta nej senjala."

Po mojom rejdkci človek zadobi prappravnuke (ükunokákát). Vi mate edno malo deklino. Ka vam pa tau znamenüje?

"Tau je ranč tak kak vse drugo, ka sam vala Baugi zadobila. Sploj sam srečna pa večkrat skurok ne dam valati, ka se je tau z menov leko zgodilo. Če človek računa, te pa more prvideti, ka je 88 lejt nej malo."

Ka mislite, gnes je mladini baukše, kak je tistoga reda vam bilau?

"Ja pa nej. Gnesden v lepoti živejo, vsakši pose-

be šké meti svoj daum, vse je moderno. Za tau dosta trbej delati. Te domove gordržati tū nej leko. Tistoga reda smo nej meli brigo elektriko, vodau plačüvati. Če smo do pejnez prišli, smo šparali. Nej smo v bauto ojdlji krü kupüvat pa tau pa tisto. Če bi nam tistoga reda stoj pravo, ka mo, povejmo, vodau plačüvali, bi ga z lampami pa očami gledali. Zđaj pa zatok vsakši od starišov tū čaka pomauč, ka če bi nej daubo, bi spoj zmetno bilau."

Ka vi mislite, zakoj je gnešnja generacija bole gingava kak, povejmo, vaša? Zakoj telko mladi ljudi pomerjé?

"Po ednom tali dobrauta tū leko kriva. Gnes ludje ne šparajo tak kak mi. Vsefale (h)rana geste, povejmo, mastno gejo, pidjejo kakoli. Gda smo mi bili mladi, smo v strašnom srmastvi živeli, pa smo se prisiljeni bili več postiti kak nej. Dapa tistoga reda je tū dosta ljudi mlado pomarlau. Dosta dece tū. Samo, ka so te stariše nej 1-2 deteta meli, liki ništarni več kak deset tū. Gnes nega mira, vsakši leti, nigdar nejma cajta za nikoj nej. Etak pa dosta škaudi nemimost tū."

Dali ste mi eden kejp. Tam vi držite malo prappravnukinjo, za vami stoji vaša čij Mici, stera z vami žive, vaša vnukinja Erzika pa pravnukinja. 5 generacij na ednom kejp. Po mojom je tau trnok lejpi spomin za vas. Želem vam, ka bi zadobili eške tau tū, gda de ta najmenkša zrasla pa de vas pozdravljala kak 100 lejt staro praprababico (ük-nagymamát). K tomi vam želem zdravje, mirno življenje med svojimi.

I. Barber

... DO MADŽARSKE

SEJA ZVEZE SLOVENCEV

Predsedstvo Zveze Slovencev na Madžarskem je obravnavalo na svoji letošnji drugi redni seji več tem. Med drugim so se dogovorili, da bodo Porabski dnevi letos v Slovenski vesi in sicer zadnjo soboto in nedeljo v maju.

Predsedstvo je obravnavalo tudi predloge za odlikovanje "Za Porabje". Letošnji dobitniki odlikovanja bosta bivši sekretarki Zveze, Irena Pavlič in Irena Barber.

Predsedstvo je izvolilo tudi novo sekretarko zveze, Klaro Fodor, ki je trenutno učiteljica na gornjenski osnovni šoli, funkcijo bo opravljala od julija naprej.

SIMPOZIJ O ŠOLSTVU

Košičev sklad iz Budimpešte organizira 21. aprila 1995 okroglo mizo z naslovom Možnosti pouka slovenskega jezika v Porabju. Celodnevni program se bo začel z obiskom porabskih šol in vrtcev. Posvetovanje bo potekalo v kulturnem domu na G. Seniku. Posveta se bodo udeležili učitelji slovenskega jezika, vzgojiteljice slovenskih vrtcev ter strokovnjaki madžarskih in slovenskih ustanov, ki se ukvarjajo z manjšinskimi šolstvom.

REKORDNO ŠTEVILO PRIJAV

Na Madžarskem se nikoli ni bilo toliko prijav na visoke šole in univerze kot letos in sicer več kot 86 tisoč. Na visokošolskih ustanovah pa bodo sprejeli le 34 tisoč študentov. Največ dijakov se je odločilo za pravno, filozofsko in naravoslovno fakulteto. Zanimiv je recimo podatek, da bo tekmovalo za 1500 mest na filozofski fakulteti Univerze Eötvös József v Budimpešti kar 7 tisoč kandidatov.

MOŽA BUJLI, KA ŽENO BRANO

RUSI NA GORENJOM SENIKI

Zdaj je minaulo 50 lejt, ka so v našo Porabje tō prišli Rusi, pa je s tem bilau konec druge bojne. Tri starejše ženske na Gorenjom Siniki so nam pripovedale o tom, kak se une spominjajo na ruško sodake.

Ivana Ilona (+). Lüstvo se je že naprej bodjalo, pa gučalo, ka Rusi pridejo. Ge sam pa pravila, ka Rusi tu gnauk nigdar nedo ojdli. Pa glej njine vragē! Nej dojšlo, ka so mojoga moža vanej na ruskoj fronti bujli, zdaj te eške sē tō pridejo! Tau velka kaštiga bila, sam tri mlajše mejla.

Gda so Rusi nutri prišli, na velki petek 45-oga leta, so nas naganjali, ka so nam nej mira njali. Kak sam ge mogla leteti z mojimi mlajšami! En Rus eške fuži nutri v kala strejlo. Zato, ka ma je "nika" trbilo od mene, pa sam ge odletejla. Pri Petarni so se zdržavali, tam so meli svojo kiunjo, pa so te kauli par sausadaj ojdli. Ge sam ta nutri Cigiitini odletejla, mi ženske smo se tam skrivale. Pokojna Štalınca eške tō tam bila. Pa smo komaj vujšli. Ženske so najbole iskali. Pidjani so bili pa so te za njimi lejtali. Na Štajerskom pa takša strejla išla, ka vse žrdjavo bilau, mi smo lepau taprejk vidali...

Bazēkinoga Francina, ka tau Bazēkino Djulo emo za ženo, so Rusi tastroli. Njau so steli meti pa te mauž zato nutri išo, ka de go brano. Una tavō na okno skaučila, njega so pa fuži tastrejli. Vsakši samo trpeto pa se bojo, niške nikanej cuj gučo. Pri nas, na Gorenjom Seniki je zato dosta Rusov bilau. Ženske so vse moge ta nutri v šaulo ojtī, ka so tam prale pa krumliče lūpale. Mujs bilau titi. V šauli so špitale bili. Šejst ali kelko Rusov je pokopano bilau na našom cintori, pri Cifri, tam vrkaj na kikkaj. Depa sledik po bojni so je vōdkopali pa so je odpelali...

Na Štajersko so tō ojdli.

Od tistec so cejle bečke vina prejk vozili, pa cejle svinjč. Eške en prineso meni cejla glavau, kaj naj prej mlajšam kujam. Platno so tō nosili s Štajerskoga, postalino gori na vankiše pa blazine. Meni eden ličo sē eden falat blazine, ka naj prej mlajšam dam srajce zašiti... Dobri so tō bili pa lagvi tō, nej so gnaki bili. Vodnčk so šli, večer so pa domau prišli. Pri Petarni so spali, pri Čemeštarni so meli salaš...

***

Fickina mati. Gda so tu bili Rusi, so gnauk k meni prišli, naj jim krmo dam. Ge sam pravila, ka ge krmo ne dam, nej, ka ge krave mam. Pa po kravo so tō prišli. Te pa sestra ranč prišla z detetom na rokaj pa Rusom pravila: vidite, kak te "klopčec" djauče, ka nema mlejka?! Pa te so Rusi nej taodpelali kravo, ka so zato radi meli male mlajše. Pri nas so meli konje privezane, vse puno. Tu pri Mijaukini na ogradi pa so klali krave. V velki kotlaj so kujali. Gnauk sote prišli, ka naj jim dam en pisker. Za nemalo nazaj prišo, puno mesa pa graja bilau nutri. Ge sam najprva nej stejla vzeti. Depa ovak je dobro bilau. Tu v vesi so pavram vkraj djemali krave. Tu v našoj iži so spali. Ge sam se fejt bodjala. Ge sam mejla tu v maloj iži mojo sestro, una mejla tri male mlajše. Pa takšoj ženski so zato nikanej djali, štera je male mlajše mejla...

DEKLE SO SE V LESEJ SKRIVALE

Dosta mejstaj je tak bilau, ka so možauvge v

bojni bili, kak moj mauž tō. Dekle so odiše v lejs, v nastalci so luknjo naredile pa so tam spale. V lejs so Rusi zato nej šli, tam so dekcle na gvišnom mesti bile. Rusi so vnoči šegau meli priti pa so pitali, gde mamō mlade dekcle? Nemamo dekcle mi?! Ka naj pridejo krumpliče lūpat. S tem so je steli ta sčalivati. Zato so več takše dekcle znorili, vej stare babe tō tō... Pukše pa drugo šker so vse s sebov meli. Mojomī šogori so edno piukšo v roke dali, naj skrb mā vnoči, ka tu dosta dosta piukše bilau na našom trnaci tadjano. Tisti šogor pa je nigdar nej piukše v rokaj emo, pa tak drgeto, kak mala miš, gda go maček zgrabi. Pravo je, ka je cejlo nauč drgeto... S kvatejrom pa je tak bilau, ka so nam naprej vōoznaniili, ka vsakši more ižo pa postelo kredi djati, ka pridejo Rusi, ka do tu spali. Vse čisto prej moremo goroblejčti postale. Pri nas je tō biu en stari šujster, ka je črejvle šivo. Te siromak mi tō vsigder pripovejdo, ka doma un tō ženo ma pa "klopcece". Mi smo zato vse razmeli, ka so uni gučali. Nas Slovene so zato raj meli, kak Vaugre. Nemce so pa spoj nej mogli vōstati. Gnauk sta te dva nemška oficira prišla pa so name pitali, če so prej nej tū ge Rusi. Sam pravila, ahhh, ge sam nikanej vidla. Tejlo mi je samo tak letelo! Vodnčk so taprejk na Štajersko odili pa so nej doma bili... Ge sam gnauk išla gra sadit taprejk potoka na njivo. Te pa gnauk eden Rus prišo k meni pa pravo, ka "mamika idi do doma", ka te Rusi dojpostrejla. Za enmalo pa so krugle samo tak fučkale pa frnckale pri vujaj! Jezoš Kristoš! Djaj, ge sam patak domau letejla, ka vse! Ništarni so z okvraj potoka sejdlī, pa so tam ta prejk strejlali.

NAŠE PESMI (97)

NA OKNU GLEJ

Na oknu glej obrazek bled,
na licu grenki skuzni sled.
/:Zakaj pa deklina komaj dvajsti lejt,
tak žalostno gleda svejt:/

Odšeu je v hribe dragi moj,
na Ruskom bije težek boj.
/:Mogoče je v krvi obležau
nocoj,
da braniu je narod svoj:/

Preženi slutnje iz srcā,
ne delaj sama si gorjā.
/:Ne boj se, da fant se ne vrne z
gorā,
ne toči si nikar solzē:/

Dekle saj ni več daleč dan,
ko bo pregnan s svejta tiran.
/:Povrne iz vojne se tvoj lubi
fant,
junak vsemu svejtu znan:/

(Porabska varianta pesmi, znane po vsem slovenskem etničnem ozemlju, nastale na Španskem za časa državlanske vojne)

-mkm-

"MAMKA ZAŠTO PLAČEŠ?"

Šafarna Ana. Moj mauž je ranč v bojni biu. Eno leto sam ranč nej znala, če živč ali nej. Tu pri nas pa so Rusi bili. Zdaj ge tū dejte mam, na dva kraja pa puno Rusov! Baug moj, ka mo pa ge zdaj delala?! Ka mo pa ge zdaj delala?! Strašno je bilau. Jej, te tu v šauli pa so dosta vrastva meli pa postalino. Jaj, na drugi den pa je telko Ruskinje prišlo name gledat! Dejte nej melo nej cuclī, nej daubo kupiti ranč, pa nej cuker. Meni so vse prinesle. Tak sam rada bila, ka vse!... Gnauk so se tū nika vkūper smeli pa so se bili. Meni tak tejlo letelo! Ovak so meni

nikanej djali. Mlajšam so dosta vse kaj zašili tō. Večer je grato, večerge zvōniu. Ge sam tū pri stebri stala pa sam fejt djaukala. Te zdaj te stari Rus, ka šauštar biu, je nemč tak lepau pobaužo pa pravo: "mamka, zašto plačeš?", ka prej zakoj djaučem. Sam pravila: zakaj pa nej, vejpa mi mauž več nika ne piše, zdaj ne vem, če pride, ali več ne pride. Mamka, mi je pā pravo, če živč, te pride, če pa ne živč, te pa zaman "plačeš". Jaj, depa nemč žmetno stalo! Vsakši den sam se vōnadjaukala, dje, ka pa te zdaj tau bau?!...

fr.m.

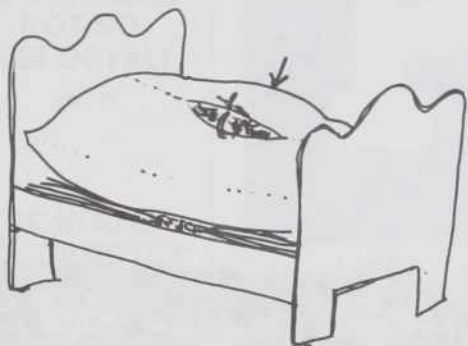
Spremljajte televizijsko
oddajo

SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
22. aprila 1995

KAJ JE TAU?

Ka je tau?

Kak se zove
na Gorenjon Siniki.....
na Dolenjon Siniki.....
v Ritkarovci.....
na Verici.....
v Števanovci.....
v Andovci.....
v Slovenskoj vesi.....
v Sakalauvci.....

Kak so nūcali.....

Rešitev iz številke 6/1995

možnár - priprava za
pokanje s smodnikom
mozsár(ágyú) - liporos
durrogatáshoz

Tak se zovó: na Goren-
jon Siniki možar, v
Sakalauvci: maužar.

Tak so nūcali: v možar
so nabivali pūksin pra, pa
so s tem strejlali na veuko
soboto pri ognji.

MOJ DOM

Učenci osnovne šole
na Gornjem Seniku so
dobili nalogo, naj
opišejo svoj dom. Za
uvod so jim služile
naslednje lepe misli:

Ko ptička prvič
razpre svoja krila in se
dvigne nad oblake, si
zapomni, v katero
gnezdo se mora vrniti.
To, kar pomeni ptički
gnezdo, je za človeka
rojstni kraj. Kamor
koli ga zanese pot v
življenju, zmeraj se
rad vrača domov.

* * *

Pregovor tudi pravi, da je
povsod dobro, ampak naj-
boljše je doma. Doma, kjer
nas vedno nekdo čaka:
mamica, oče, brat, sestra,
babica in dedek, če še
živita.

V naši družini smo ma-
ma, oče, starejši brat in jaz.
Še babico bi lahko omenil.
Ne živi z nami, toda veliko
smo skupaj. Skupaj dela-
mo, se veselimo, pre-
magujemo težave, si poma-
gamo. Ves dan smo
skupaj le ob sobotah in
nedeljah, druge dni pa
zjutraj in zvečer. Imam
srečo, kajti z mamico
greva od doma skoraj ob
isti uri. To velja tudi za
vrnitev. Tudi v šoli se
srečujemo v odmorih.

Dom je varno zavetje, če

se vsi člani med seboj
spoštujejo in se imajo radi.
Zaradi vsega tega je slovo
od doma vedno težko.

Rojstni kraj in v njem
topel, varen, miren dom je
lahko največje bogastvo
za tistega, ki to ima, in naj-
večja želja ter hrepenenje
za tistega, ki je brez njega.

Kristian Mižer

V naši družini smo oče,
mama, sestra in jaz.
Skupaj se veselimo, pre-
magujemo težave in si
pomagamo. Ko se vrnem
iz šole, sem večkrat sam.
Ko sestra ali starši pri-
dejo domov, se pogovar-
jamo o tem, kaj smo
delali v šoli, kakšne oce-
ne smo dobili. Družinski
mir večkrat zmoti najin
prepir s sestro. Mislim,
da se v vsaki hiši, kjer so
otroci, večkrat konča
dan s preprirom. Kljub
prepiru se med seboj
spoštujemo in se imamo
radi. Če so starši utru-
jeni, jim pomagam.
Večkrat gledamo skupaj
televizijo ali se pogovar-
jamo o težavah. Po
mojem mnenju večina
ljudi ljubi svoj rojstni
kraj, in ko se odseli v
druge kraje, se večkrat
spominja na svoj rojstni
kraj in rojstno hišo.

Tomaž Kozar

Ko sem hodil v peti
razred, smo bili v Sloveniji.
Dobro sem se počutil, a
nekaj mi je manjkalo. Po-
gredal sem dom, družino
in svoj rojstni kraj. V naši
družini smo mama, oče,
jaz in bratec. Živimo sku-
paj, delamo načrte, pre-
magujemo težave, se ve-
selimo in si pomagamo.

Ko se z bratom vrneva iz
šole, naju vedno kdo čaka.
To se ne da primerjati s
tistimi sošolci, ki si sami
odklenejo vhodna vrata in
si za družbo prižgejo radio
ali televizor. Mislim, da sva
z bratom zaradi tega
bogatejša in srečnejša kot
drugi. Dom pa je lahko
varno zavetje samo takrat,
ko se spoštujejo vsi
družinski člani med seboj.
Prepričan sem, da večina
ljudi odrasča v takšnem
domu in se zato pozneje
rada vrača v domači kraj.
Tu se srečajo s svojimi
sorodniki, s prijatelji, z
naravo, ki so jo vzljubili.
Zaradi vsega tega je slovo
od doma vedno težko.

Rojstni kraj in v njem
topel, varen, miren dom je
lahko največje bogastvo
za tistega, ki to ima, in
največja želja ter
hrepenenje za tistega, ki je
brez njega.

Žolt Bajzek

LISICA IN KOZICA

(Slovenska ljudska)

Nekoč je v lisičjo luknjo prišla kozica in lisica ni
vedela, kako bi se je znebila. Šla je skozi grmovje
in je srečala volka.

Volk jo vpraša: "Zakaj se pa, tetka, tako žalostno
držite?"

Lisica reče: "Kaj bi se ne držala žalostno, ko je pa
v moji luknji huda zver."

In volk jo vpraša: "Katera zver?"

Lisica odgovori: "Kozica."

Lisica gre drugič skozi grmovje in sreča zajca, ki
jo vpraša: "Zakaj se pa, tetka, tako hudo držite?"

In lisica odgovori: "Kaj bi se tako hudo ne držala,
ko pa je v moji luknji huda zver, kozica."

In zajec gre in vpraša kozico: "Kdo si, ki si notri?"
"Jaz sem kozica s kratkim repičem in z dolgimi
rogovi. Prišla bom ven in ti zdrobila vsa rebrca."

In tudi zajec se ni upal iti v lisičjo luknjo.

Lisica pa je šla skozi grmovje in srečala mravljo.
Mravlja jo vpraša: "Kaj ste pa tako žalostni?"

"Kaj bi ne bila žalostna, ko pa je v moji luknji huda
zver, kozica."

In mravlja je rekla: "Pojdi, jaz ti jo bom spravila
ven."

In mravlja je šla ter vprašala: "Kdo si, ki si notri?"
"Jaz sem kozica s kratkim repičem in z dolgimi
rogovi. Prišla bom ven in ti zdrobila vsa rebrca."

In mravlja je šla v lisičjo luknjo in pregnala kozico
iz nje.

PORABSKA KRONIKA

Podatki za marec 1995

ROJSTVA:

Sakalovci: Valentina Kern (oče Alajoš Kern, mati Ildikó Črenko)

UMRLI:

Gornji Senik: Kranyecz Józsefné, roj. Kovács Gyöngyi

Verica-Ritkarovci: Irma Štajer (pd. Bazetjina)

MALA RAZSTAVA PIRHÓV

V Muzeju Avgusta Pavla v Monoštru je od 16. aprila na ogled mala razstava pirhóv, ki jo je pripravila Marija Kozar, kustos sombotelskega muzeja Savaria.

OPOZORILO!

Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane ponovno prosi vse anketirance, da čimprej vrnejo izpolnjene vprašalnike (ne glede na to, da je rok že potekel).

Hvala lepa za sodelovanje.

FELHÍVÁS!

A ljubljanaí Nemzetiségi Kutatóintézet tisztelettel kéri mindazokat a szentgotthárdi polgárokat, akik a kérdőívet még nem küldték vissza, tegyék azt meg minél előbb, függetlenül attól, hogy a megadott határidő már lejárt.

Segítségüket köszönjük.

NIKA ZA SMEJ

TABLA

Etognauk sam v Varaši ojdla, pa gda sam mimo šaule ušla, sam napamet vzela edno tablo, štero so pred šaulov gorpostavili. Na tabli je tau pisalo: Vsi, steri avto vozite, pazite, mlajše doj ne zavozite!

Kak sploj skrajek pridem k tabli, vidim, ka je na tablo nakak z rokauv - gvušno tej "baukši" šaularge - etak vcuj napiso: Čakajte, gda školnicke vöpridejo!

KA BI TE BILAU?

V Varaša v gimnaziji je etognauk eden profesor vóro držo. Od zvezd, od mejsaca, od sonca je naprej davó vse, ka gnes od toga na svejti znajo. Gda je svojo predavanje dokončo, je šaulare začno spítavati. Etak je gučo: "Dijaki, sto bi mi vedo prajti, ka bi te bilau, če bi sonce več nigdar nej svejtilo?"

Naša Mici se glasi pa etak odgovori: "Spoštovani profesor, če bi sonce več nej sijalo, te bi moje šplinte minaule z mojga obraza.

MEŠANI PEVSKI ZBOR

Etognauk so se v ednoj našoj porabskoj vesi vküpnabrali mladi moški, pa so napravili eden moški zbor. Meli so ednoga dirigenta tü. Gnauk so je zvali na nikšo revijo. Doj so dali svoj program, po tistim pa so je ocenili, kak so kaj spejvali. Eden profesor glasbe etak pravi: "Dobro, dobro, ka spejvate. Zakoj ste se pa tak notzglasili, ka ste vi mešani zbor. Vej pa tuj samo moški spejvajo. S ken tau tomačite?"

Zborovodja pa trdi, ka je tau mešani zbor. Zatok je mešani, ka tej edni znajo, tej drugi pa ne znajo spejvati.

PRVI MOŠKI

Naša Minka je pred ništarnimi lejтами lagvo zopojdla. Z ednim sodakom se je spoznala, on ji pa lejpi spomin tuj njau, malo dejte je porodila, njega pa kak če bi zemlja požrla. Minka zdaj nauvoga staroga ma. Naš Bela odi za

njauv, sploj vóro pa pošteno. Naša Minka si že večkrat mislila, ka je s tejm Belanom nika nej vredi, gda go Bela ranč etakšoga reda pita: "Minka, ne boj čemerna, ka ti tak zraven v oči povej pa te pitam. Potrđi mi, ka si pred menov eške nej poznala moške. Povej, ka sam ti ge prvi."

Naša Minka pa etak: "Bela, Bela! Kak leko takšo norijo gučiš. Vej pa dobro vejš, ka mam malo deklíčino."

Bela pa etak: "Vejm. Zakoj bi pa nej vedo. Liki tak znam, ka tvoja mala deklíčina nejma očo.

I. Barbe

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtrek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Nasiov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).